Nro 59.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 23. *LIPCA ROKU* 1799. *we* *WTOREK.*

z Berlina dnia 13. *Lipca.*

N. Króleſtwo Jmć powrociwſzy z ſwey podroży, przez czas nieiaki w *Charlottenburg* mieszkać będą.

Poseł *Szwedzki* przy naszym Dworze P. *Engeſtröm*, przyiechał tu z dobr ſwoich przy *Poznaniu.*

z Poznania dnia 9. *Lipca.*

Krol Jmć na tymczasowe pensye wielu ubogich Officerow *Polſkich* i Officyaliſtow, którzy po zaięciu *Pruſs Południowych* nie mogli być umieszczeni, raczył wyznaczyć fundusz 22. tyſiące Talarow, a przez to nowy dał dowod ile dobro poddanych dotyka Serce Jego. Gdy przy zadzierzawieniu Królewszczyzn w roku przeszłym znaczna liczba wspomnionych osób miała ſpoſobność przyzwoicie na chleb ſobie zarobienia, a przez teraźnieysze rozrządzenie tych większey części pozoſtałych osób wyżywienie ułatwionym zoſtanie, przeto ſpodziewać ſię należy, iż w naywiększey potrzebie zoſtaiący, będą przeciw nędzy zabespieczeni. W tym dobroczynnym rozrządzeniu użyte ſą także śrzodki, iż pensye w kraiu tracone być muszą, i tak długo tylko trwać będą, aż pensyoniści nie otrzymaią przyzwoitych funkcyow, i niezoſtaną poſtawieni w ſtanie ſamych ſiebie utrzymywania.

z Wiednia dnia 13. *Lipca.*

Na mocy dekretu Cesarſkiego pod dniem 30. Czerwca wywoz wszelkich pieniędzy do *Tryeſtu*, jeſt zakazanym.

Nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 10. *Lipca ogłoszony ieſt w naſtępuiącey osnowie*: „Podług nadeszłego od F. M. *Kray* na dniu 1. t. m. donieſienia, G. *Klenau* dowodzący przednią ſtrażą korpusu F. M. L. *Ott*, dogonił tylną ſtraż Generała *Macdonalda* d. 30. Czerwca w *Bononij*, i przymuſił kommenderuiącego tąż wzmiankowaną tylną ſtrażą G. *Hulin* do prędkiego opuszczenia i poddania tego mieysca podług naſtępuiącey kapitulacyi:— Art: I. Żądam przeciągu czasu dwoch godzin do wyprowadzenia garnizonu i chorych z miaſta. *Odpowiedź.* Wszyſtkie inne procz *Florentſkiey* bramy natychmiaſt osadzę.— Art: II. Mieszkańcy niemaią być w żaden ſposob za ſwoie mniemania prześladowani ani uciemiężani. *Odpowiedź.* To ieſt materya polityczna, do której woyſkowemu mięszać ſię nienależy.— Art: III. *Francuzi*, którzy dziſiay przy attaku moſtu i na innych ſtanowiſkach ſą w niewolą zaięci, maią być natychmiaſt wypuszczeni na ich ſłowo, że nie będą ſłużyć. *Odpowiedź.* Zezwolono.— Art: IV. Bagaże officerſkie i wyżſzego ſztabu rownie iako i kaſſa garnizonowa wyidą na czele moich woyſk, i ieden *Auſtryacki* officer odprowadzi one. *Odpowiedź.* Zezwolono aż gdzie ſię zaczyna gòra *Pietro Mali.*— Art: V. Że umowa tak wiele czasu zabrała na prożno, tym oſtatnim artykułem waruie ſię, aby woyſka *Francuzkie* pod moią kommendą będące doszły do *Pietro Mali* bez doznania napaści i przeszkody. *Odpowiedź* Zezwolono.

Hr. Klenau *G. M.* — Hulin *Generał kommenderuiący tylną ſtrażą* 3*ciey dywizyi armii Neapolitańſkiey.*

Co ſię tycze magazynow i woiennych zapasow znalezionych w *Bononii*, iako też innych okoliczności związek maiących z tym wypadkiem, czekac należy dalszych ſzczegułow.

Arcy-Xiąże *Karol* pod dniem 28. i 29. przeszłego mieſiąca nadeſłał tu wiadomość, że G. Hr. *Meerveld* z rozkazu F. M. L. *Starey* pomknął ſię przez *Haslach* i przedſięwziął mocne rekognoſkowanie przeciwko tam znayduiącemu ſię nieprzyiacielowi, którego ſkutkiem było, że tenże nieprzyiaciel był wyparty z okolicy *Offenburga* i to miaſto dnia 26. Czerwca przez Generała *Meerveld* osadzone zoſtało.

Nieprzyiaciel cofnął ſię do *Kel*, a GG. *Meerveld* i *Görger* ſtanęli pierwſi w *Gengenbach*, a 2gi w *Openau.*

W tey rozprawie wzięto nieprzyiacielowi 1 Pułkownika, 6. officerow i 24. ludzi w niewolą; gdzie 10. i 23. regiment *Francuzkiey* jazdy prawie całkiem znieſiony, a przeciwnie nasza ſtrata nie ieſt znaczna.

W poźnieyszym rapporcie Arcy-Xiąże donosi, iż w rosprawie tey, ſtrata nieprzyiacielſka w zabitych i rannych z pewnością do 1000. ludzi wynosi, nierachuiąc w to 350. zabranych w niewolę *Francuzow*, przeciwnie ſtrata nasza ſkłada ſię tylko z 150. ludzi. — Naſtępuie potym obszerne wyszczegulnienie znajomey na dniu 4. Czerwca pod *Zurich* potyczki, i zaięcia miaſta tego.

Gazeta Dworſka dziſieyſza zawiera w ſobie naſtępuiące o wypadkach wojennych wiadomości: „Podług rapportow przybyłych od Armij naszey we *Włoszech* będącey, większa część woyſk nieprzyiacielſkich pod Generałem *Moreau*, znayduie ſię rozłożona pomiędzy *Ultri*, *Sawoną*, *Vado* i *Loano.* Na gòrach nieprzyiaciel utrzymuie ſame poſterunki, a pomiędzy *Bochettą* i *Seravalle* ſtoi nieprzyiacielſki Generał *Colli* z kilku tyſiącami ludzi, w ſtanowiſku oszańcowanym. W ſamey *Genui* żadney nie ma załogi nieprzyiacielſkiey; uzbroieni Obywatele ſłużbę tem odprawiaią. Podług donieſień przyſłanych Generałowi kawaleryi *Melas*, około *Genui* i *Sawony* krąży znaczna liczba okrętow woiennych *Angielſkich.* Z *Coni* nieprzyiaciel uczynił na dniu 28. Czerwca wycieczkę z 600. ludźmi. W wycieczce tey *Francuzi* zaięli cokolwiek z poblíſkich okolic bydła, odparci iednak wkrotce nazad do fortecy zoſtali. Z naszey ſtrony przygotowania nayczynnieysze są utworzone do oblężenia Cytadelli *Alexandryiſkiey* i fortecy *Mantui.*— Nieprzyiacielſki Generał *Macdonald* opuścił *Piſtoię* i *Florencyą*, i cofnął ſię zupełnie ku brzegom morſkim, dla wſieścia podług wſzelkiego podobieńſtwa na okręty, wszyscy tamteysi mieszkańcy są w insurrekcyi przeciw *Francuzom.* W takim położeniu rzeczy, dla wſtrzymania rozruchow w ſamym nawet mieście *Florencyi*, Generał *Klenau* na prożbę deputacyi z Xięſtwa *Toſkańſkiego* przybyłey, wyſłał do *Florencyi* Pułkownika *d'Aspre* kommendanta korpusu ſtrzelcow, a za nim potym ieden ſzwadron od regimentu huzarow *Nauendorſfa* pod dowodztwem Podpułkownika *Kerekes.*

z Londynu dnia 5. *Lipca.*

Na dniu 2. t. m. *Pitt* w izbie niższey uczynił przełożenia przeciw zdaniu Pana *Tierney* względem ſtanu ſkarbu. Wſzyſtko (rzekł) dowodzi, iż *Anglia* wśrzod całych długow ſwoich, ieſt naybogatszym i nayszczęśliwszym kraiem na świecie. Na rok przed rozpoczęciem teraźnieyszey woyny, naſz dług narodowy przenoſił 238 millionow, dziś podnioſł ſię do 379 millionow, lecz zrzodła nasze ſtały ſię także ieszcze obſitszemi. Wprawdzie muſieliśmy w tey woynie 8 millionow nowych corocznych taxow nałożyć, lecz iakże te moglyby bydź zapłacene, gdyby handel nie wznioſł ſię do naywyższey pomyślności, w iakiey nawet za czasow nayokazalszey epoki dzieiow naszych nie zoſtawał, a który będzie zawsze niewyczerpanym zrzodłem naszego bespieczeńſtwa i obrony? Przywoz towarow w roku 1784 był 13 millionow, w roku 1799 ieſt przeszło 25 millionow. Wywoz (ta ieszcze pewnieysza bogactwa narodowego cecha) wynoſił w roku 1784 przeszło 10 millionow, a w roku 1799 wynoſi przeszło 19 millionow, tak dalece, iż w przeciągu 6 lat woyny, zyſkaliśmy przysporzenie więcey iak 8 millionow. Nasze wydatki (nie taię tego i bardzo nad tym ubolewam) są bez wątpienia wielkie i ciężkie, lecz kray naſz zdatnym ieſt do znoszenia ich, bez oſłabienia kapitału lub kredytu ſwego. Przeciwnik moy do tych wydatkow przydaie ieszcze pożyczkę dla Ceſarza, lecz ia tego dopuścić nie mogę, dopòki nie będę mieć dowodow, iż Cesarz ſłowa ſwego dotrzymać nie chce. Oguł wydatkow naſzych na rok 1799 przenoſi 59 millionow, lecz bogactwa Ludu muszą bydź wielkie, kiedy może doſtarczyć takiey ſummy, a iednakże wzraſta ieſzcze w bogactwach i potędze. Jakie wydatki będą po ſkończoney woynie, zawiſło to od okoliczności, tudzież od mądrości parlamentu; nie ponieſiemy iednak kosztow tak niezmiernych, iakie za ſobą pociągnął koniec woyny *Amerykańſkiey*, iuż to w naprawie okrętow, iuż to w nadgrodzeniu roialiſtom, iuż to w 3 millionach obroconych na uzbroienia przeciw *Hiszpanij.* Ja podaię wydatki naſze w przyszłym etacie pokoiu na 24 millionow, wyiąwszy to co ieſzcze będzie potrzebnym do wyiaśnienia kosztow woiennych. Rachuię iednak z pewnością 10 millionow roczney taxy dochodowey, i chociaż ona teraz tylko czyni pòł osma milliona, muſzą iednak ściſłe śrzodki bydź przedſiewzięte do iey podwyżſzenia. Mam za sobą głos Ludu, który ieſt do iak naywiększych ofiar patryotycznych pobudzony, wydatki nieprzyiaciela ſą nad ſiły iego, w ten czas kiedy my w miarę każdego niebespieczeńſtwa którym nas zagraża, wzraſtać w odwagę i ſiły będziemy. Nieprzyiaciel powinien ſtracić wszelką nadzieię zwalczenia nas, i ſpodziewam ſię, iż narod *Bryttańſki* zoſtanie napotym, tak iak dotąd ieſt, podziwieniem i wsparciem świata całego.

Tierney „Widzę ſię bydź w osobliwſzym położeniu. Z iedney bowiem ſtrony nie było nigdy zamiarem moim (iak mi miniſter zarzuca) dzielność ducha publicznego przez ſmutne obrazy zatłumić, z drugiey iednak ſtrony, pragnąłem odiąć publiczności to omamienie, podług którego ſądziłaby ſię może znaydować w złotym wieku, i naprowadzić ią do zimnego zaſtanowienia nad iey prawdziwym ſtanem. Co tylko o naszym kwitnącym handlu powiedzianym było, to w całey rozciągłości ſwoiey nie może trwać dłużey tak iak teraz ieſt. Wielka zachodzi rożnica między ninieyszą i *Amerykańſką* woyną, gdyż teraz *Francya* i *Hollandya* zdaią ſię bydź wymazane z mappy świata, *Anglia* zaś ciągnęła ztąd korzyści. Lecz gdy z pokoiem, handel obu tych kraiow zoſtanie ożywionym, na òw czas my iuż takich korzyści mieć nie możemy. Że miniſter w obrachowaniu taxy dochodowey o kika millionow pomylił ſię, nie ieſt to naymnieyszym błędem w iego syſtemacie ſkarbowym. Miniſter woienny (*Windham*) oświadczył, iż woyna póty trwać powinna, póki dawna monarchia *Francuzka* przywroconą nie zoſtanie, gdyż *Anglia* może ią tak długo wytrzymać. Nie należy więc o żadnym pokoiu myśleć, dopóki miniſter nie złoży urzędu. Nie wypada nam rzucać ſię do nog nieprzyiacielowi, lecz rozumiem, iż teraz naylepsza ieſt pora do

podania mu korzyſtnych warunkow pokoiu.— *Pitt* „ Zkądże ten wniosek, iż teraz bespieczny i zgodny z chwałą pokoy zawarty bydź może? Czy z charakteru rządu *Francuzkiego*? Czy z doświadczenia kraiow, przez nieprzyiaciela zdobytych? Czy z dobrego sposobu obeyścia ktore od początku do tey chwili okazywał? lub gdy ſzacunek narodu *Francuzkiego* ku temu rządowi tak głęboko ieſt wkorzeniony, nie możemyż mieć dla tego honor iego attakować. Naſzym głownym przedmiotem ieſt honor i bespieczeńſtwo; lecz wolność i rząd *Francuzki* nie mogą nigdy z ſobą ſię oſtać.— *Windham*; Moie zdanie było tylko, iż nie będzie żadnego bespieczeńſtwa dla *Europy*, dopòki monarchia *Francuzka* z nieiakiemi odmianami nie zoſtanie przywroconą. Lecz to bynaymniey wſtrzymywać nas nie powinno od zawarcia pokoiu, byleby tylko w przyzwoitym ſposobie mogł bydź zawartym z iakimkolwiek rządem we *Francyi*.— Nakoniec rezolucye miniſtra *Pitta* zoſtały przeczytane i przyięte.

W przyszły piątek parlament będzie limitowanym.— G. *Abercrombie* i G. *Dogley* pożegnali iuż Krola i wyiechali na tayną wyprawę. W *Southampton* iuż przeszło 12 tyſięcy woyſka do tey wyprawy ieſt zebranego. Obozu tamteyszego obwod 7 mil *Angielſkich* wynoſi.—Zaboyſtwo rezydenta *Angielſkiego* w *Benares* (w *Indyach wschodnich*) powiązane było z ſzkaradnemi okolicznościami Trzeba wiedzieć, iż *Vezier Alli* złożony był z Tronu od Rządu *Angielſkiego*, iako podług praw krajowych nieprawy dziedzic tronu w *Oude*. Całe *Indye* radosne były kiedy teraźnieyszy *Nabab* wszedł do ſwego dziedzictwa. W ciągu negocyacyow w tey mierze nieſzczęśliwy *Cherry* użyty był za tłumacza, P. *Graham* umocowany był do weyrzenia w prawa innych Xiążąt, a Kapitan *Conway* miał kommendę nad niektoremi woyſkami. Ztąd *Vezier Alli* powziął ku tym trzem osobom naywyższą nienawiść. Na głowę jego nałożono nadgrody 50. tyſięcy rupiow. Jeſt to młody człowiek od 25. lat dobrze od natury obdarzony, lecz bardzo krwawy. Wśrzod rozruchu przez niego ſprawionego, wielka liczba domow w *Benares* zoſtało w perzynę obroconych, mieysce to zamieszkane było więcey iak od 5. tyſięcy ludzi. Mowią iż *Vezier* chciał wſzyſtkich *Anglikow* w *Benares* wyrznąć, niezważaiąc iednak na to, iż w bliſkości tego miaſta mieliśmy nasz oboz. Przez ucieczkę *Vezier Alego* kompania zyſkuie 50. tyſięcy funtow ktòre mu co rok dawać muſiała. — W *Wſchodnich Indyach* fregata nasza *Resistance* od 44. armat zoſtała przez piorun ſpaloną, pięciu tylko ludzi życie uratowało.— Gdy Eſkadra *Angielſka* od blokady *Hawanny* odpłyneła, przybyły tam ſtatki *Hiszpańſkie* z *Varacrez*, naładowane złotem. — Dziś zrana przybył do *Falmut* bat pocztowy z *Lizbony*. Przywiozł wiadomość, iż flotta *Hiszpańſka* na dniu 18. Maja do *Kartageny* wpłyneła i że okręty iey znacznie od burzy ſkołatane były. W *Lizbonie* mowiono, iż flotta *Francuzka* wypłynąwszy z *Tulonu*, rownie od burzy ſzkody poniosła, i przymuszona była nazad do portu wrocić. Lord *St Vincent* dał ſię widzieć w tymże ſamym dniu na wysokości morza pod *Tulonem*. — Nasze liſty z *Dowru* donoszą, iż w portach Francuzkich *ambargo* na wſzyſtkie okręty *Szwedzkie* ieſt nałożone.

z Paryża dnia 5. Lipca.

Dyrektoryat wyrokiem ſwoim dnia 2. t. m. mianował G. *Bernadotte* bywszego Ambaſſadora Rzpltey w *Wiedniu* Miniſtrem Woiennym. Teraźnieyszego zaś miniſtra *Milet Mureau*, ktòry był dawniey przez długi czas Generałem brygady w korpuſie inżenierow, Generałem dywizyi w tymże ſamym korpuſie, i członkiem kancellaryi woienney przy Dyrektoryacie będącey. W liście także oddzielnym, Dyrektoryat wyraził mu ukontentowanie z ſprawowaney przez niego doſtoyności.— Zawczoray *Bernadotte* zoſtał inſtallowanym. *Milet Mureau* odbył z nim wprzod wiele konferencyow, dla powzięcia dokładnych wyobrażeń o teraznieyszym ſtanie Departamentu woiennego. *Bernadotte*, ktòrego wybor naygorliwszym patryotom bardzo ſię ſpodobał, wezwał Ob. *Miot* bywszego Ambaſſadora w *Turynie* za ſwego ſekretarza.— Ponieważ miniſter morſki Ob. *Bruix* ciągle flottą *Breſteńſką* dowodzi, przeto tymczasowo mianowany ieſt miniſtrem morſkim Ob. *Bourdon*, ktòry przez długi czas był ſzefem kancellaryi koloniow w Departamencie morſkim, a potym był Agentem morſkim w *Oſtendzie i Korsyce*.— Ob. *Reinhard* teraznieyszy kommiſſarz rządowy w *Toſkanii*, mianowany zoſtał miniſtrem pełnomocnym przy Rzpltey *Helweckiey* na mieyſce Ob. *Perrochel*, ktòry ieſt odwołanym. *Perrochel* był ſekretarzem legacyi w *Madrycie*, kiedy *Truguet* był tamże miniſtrem. Obwiniaią go, iż miał być ſprawcą prześladowań, ktòrych *Truguet* przez czas nieiaki doznał, lubo teraz za wdaniem ſię Dyrektora *Gohier* i miniſtra *Talleyrand* zupełnie z liſty emigrantow wymazany zoſtał. *Fouché z Nantes* ieſt mianowany Ambaſſadorem do Rzeczypospolitey *Batawſkiey*. Co wielu podaie za znak bliſkich odmian w *Hollandyi*. *Fouché* ieſt dzielny patryota, i był także pomiędzy innemi miniſtrem w *Medyolanie*.

Od naszey armii *Włoſkiey* przybył tu wczoray kurver z wiadomościami od Generała *Moreau* i *Macdonald*. Mowią, iż między niemi i woyſkami *Auſtryacko Roſſyſkiemi* zaszła nowa bitwa, o ktòrey iednak nic ieszcze urzędowego nie ogłoszono. Głoszą tylko, iż bitwa z obu ſtron krwawa była.—Podług wyroku Dyrektoryatu żołd dla woyſka naszego ma bydź iak nayſkrupulatniey wypłacany, a miniſter woienny co mieſiąc rapport w tey mierze zdawać będzie.— W naszych arsenałach znayduie ſię teraz tylko 30 tyſięcy karabinow w zapaſie. Dla konſkrypcyinych brakuie mundurow i wiele innych rzeczy.— Cytadella *Turyńſka* iedna z naymocnieyszych w *Europie* poddała ſię z niedoſtatku żywności. Garnizon wspomnioney cytadelli przeszedł przez gorę *Cenis* dla udania ſię do *Francyi*.— Generał *Moreau* wprowadził do cytadellow *Tortońſkiey* i *Alexandryiſkiey* świeże woyſka i żywności — Generał *Kellermann* mianowany zoſtał inspektorem woyſk naszych w Rzpltey *Batawſkiey*. Od tamteyszego naszego Generała *Brune* przybył tu kuryer z depeszami, ktòrych iednak treść nie ieſt wiadoma.

Głoszą tu o nowym Dyrektorze *Roger Ducos*, iż kuryer, ktòry mu nominacyą do Dyrektoryatu przywiozł, znalazł go na polu z wielu innemi robotnikami pracuiącego, uściſkał ich z uczuciem na pożegnaniu, i wyiechał do *Paryża*. — Mowa, ktòrą miał przy wniyściu do Dyrektoryatu, była naſtępuiąca.— „ Obywatele Dyrektorowie. Gdy głos Prawodawcy wezwał mię do pełnego chwały, a razem tak trudnego zawodu iaki ſię przed oczyma memi otwiera, nie mogłem zaciągnąć w tey mierze rady iak tylko od męſtwa mego i gorliwości dla dobra oyczyzny i utrzymania wolności. Męſtwo podnosi i zwiększa dzielność człowieka, przy uczuciu nawet niedoſtateczności talentow. Jeżeli ſtan nasz ieſt krytycznym, nadzieia iednak i energia Republikanow są niewyczerpane, wyſtawia ona nam nowe źrzodła nowe cuda. Przychodząc z wami do wspolney pracy, iedno tylko mam życzenie (ktòre ieſt razem i waszym) ſłużyć Rzpltey z zgodą, zaufaniem, dzielnością i ſtałością, ſzczegolnie podług przepisow mądrości, konſtytucyi i praw, iak tego wymagaią iedność i rownowaga tak szczęśliwie pomiędzy dwiema przednieyszemi władzami przywrocone, wysokie intereſſa ciał politycznego, ſława armiow naszych, dobre porozumienie między Rzpltą *Francuzką* i wiernemi iey ſprzymierzeńcami, ſłowem dobro Narodowe i ſzczęście Ludu. Te to są moie obowiązki, a chlubą dla mnie naywiększą będzie, kiedy tak potężny, tak ſzlachetny Lud powie kiedyś, iż ich dopełniłem.

Sieyes iako Prezydent odpowiedział w naſtępuiącym ſposobie: „*Obywatelu Kollego*. Życzenia twoie były, otrzymać taki urząd, na ktòrego oczy ambicyi nie tak łatwo zwracaią ſię, a w ktòrym iednak prawdziwy Republikanin Oyczyznie ſwoiey użytecznie ſłuży. Z wezwania ciebie do naywyższey doſtoyności władzy wykonawczey, wſzyſcy Republikanie cieszyli ſię, ty ieden tylko mogłeś ſię tym zaſtraſzyć. W momencie kiedy reprezentacya narodowa z ſławą ſię podniosła, chciała okazać, iż pamięta dobrze o zawſze ſtałym, ſkromnym i czyſtym republikanckim poſtępowaniu, o ſzczęśliwym a razem rzadkim połączeniu energij męztwa, z energią mądrości, o cnotliwym obrzydzeniu tak tey przemocy ktòra ſtarała ſię ſkazić rewolucyą, iak tey, ktòra ią zniszczyć pragneła. Masz dzieić Obywatelu Kollego troſkliwość naszą około intereſſow narodowych, wśrzod ciężkich, ale bynaymniey odwagi twoiey nieprzenoszących wypadkow. Jeſteśmy ſilni przez naszą miłość ku Oyczyznie, przez naszą wewnętrzną iedność, przez doſkonałą zgodę z Ciałem Prawodawczym, przez nasze zaufanie w cnocie Ludu *Francuzkiego*. Przytomność twoia ieſt nowym tych uczuciow zadatkiem, widzisz radość iaką w nas ſprawia, przyimij pocałowanie braterſkie. “

Generał *Joubert* wyieżdza ztąd dnia 8. t. m. dla obięcia naywyższey kommendy nad armią *Włoſką*.—Generał *Championnet* przybył tu na dniu wczorayszym ze dwoma swoiemi Adjutantami. — *Scherer* ieſt zapozwany, ażeby ſię ſtawił przed Sędzią pokoiu z wydziału zachodniego, dla nadgrodzenia ſzkod żądanych przez Ob. *Ferriere Sauvebeuf*.

Wiadomo ieſt za rzecz pewną, iż gdy ſię *Angielſkie* okręty pokazały, nasza Eſkadra znaydowała ſię w ten czas pod *Vado* bliſko *Sawony*. Admirał *Brueix* mniemał zrazu, iż ich nie będzie mogł uniknąć, lecz za pomocą ciemney mgły kazał rozwinąć żagle i na ſzerokość morza popłynął. Wkrotce potym *Anglicy* ścigali za nim. Eſkadra *Francuzka* pokazała ſię przed *Barcelloną*. Kommendant pośpieszył ſię donieść o tym ſwemu Dworowi przez kuryera wiozącego depesze od Admirała *Francuzkiego*, ktory doniosł, iż wyprzedza na 60. mil *Anglikow*, i że ſię idzie połączyć z flottą *Hiszpańſką* w *Kartagenie*. — Niektore Dzienniki dziſieysze donoszą, iż to połączenie zoſtało uſkutecznione, i że obydwie Eſkadry z 40. liniowych okrętow złozone, miały między 20. i 25. Czerwca popłynąć na morze dla uderzenia na *Anglikow* nimby odebrali poſiłki. — Z *Bayonny* pod dniem 25. Czerwca donoszą także, iż kuryer z *Madrytu* do *Paryża* biegnący niosł wiadomość, iż obie flotty połączywſzy ſię w *Kartagenie*, wypłyneły na morze. Z *Kadyx* ma także przybyć ieszcze do nich 10. liniowych okrętow.

Republikanie w kraiu *Neapolitańſkim* coraz więcey woyſka wyſtawuią. G. *Federici* dowodzi kawaleryą. Kardynał *Ruffo* wyklął teraźnieyszy rząd w *Neapolu*, przeciwnie Arcy-Biſkup *Neapolitańſki* wyklął kardynała. Garnizon w *Lugdunie* znacznie ieſt zwiększony.— Mowią, iż dawny Dyrektoryat chciał wszyſtkie woyſka naſze z kraiow Rzpltey *Batawſkiey* odwołać.— Do *Włoch* poſtanowiona ieſt nowa linia Telegraficzna przez *Lugdun*, *Tulon* i *Niceę*. Z *Tuluzy* poszło do *Nicei* 2100 ludzi.— *Propagator* zawiera w ſobie naſtępuiący wypis z liſtu G. *Suwarowa* do Imperatora *Ruſſyiſkiego* pisanego. „ Zwycięſtwo poſtępuie za śladami moiemi. Zołnierze W. C. M. nie cofaią ſię przed nieprzyiacielem, i maią ſobie za honor ſtosownie do rozkazow W. C. Mci zniszczyć tak nazwanych republikanow i ich śmieszne ſyſtema wolności i rowności. „— Słychać (mowi dziennik *Publiciſte*) iż *Suwarow* niechciał ratyfikować kapitulacyi *Turyńſkiey* w tym co ſię osobiście tyczyło kommendanta iey G. *Fiorella*, co iednak potrzebuie potwierdzenia.

Hiszpańſkie ſzalupy kanonierſkie pod *Algeſiras* ſchwytały *Williamſa Pitta*, tak nazwany kutter od 12 armat.— Do *Breſt* przybył ieszcze nowy konwoy od 17. żaglow z potrzebami okrętowemi.— Trzy w *Tulonie* pozoſtałe ieszcze okręty liniowe *Francuzkie* połączyły ſię także z flottą *Hiszpańſko-Francuzką*.— Nowy Dyrektor *Helwecki Secretan* na mieyscu Ob. *Ochs* (ktòrego tuteyſze dzienniki za przedaynego zdraycę podaią) wybrany, dawniey znakomitą rolę grał w rewolucyi *Belgickiey*, i przez długi czas zoſtawał w niewoli Cesarſkiey.— Na mocy rozkazu Dyrektoryatu, Malarz, ktòry w teraznieyszym roku nadgrodę malarſtwa otrzymał, ma pędzlem ſwoim wydać zaboyſtwo poſłow naszych pod *Raſtad*. Rownie do tego przypadku ma wyiść także kopersztych i nowy medal będzie wybitym. Na mocy wyroku Dyrektoryatu ſame tylko moralne i polityczne przedmioty maią ſię odtąd ubiegać o nadgrodę pomiędzy artyſtami. Aſtronom *Lalande* chce na dniu 18. odprawić podroż powietrzną z Ob. *Blanchard* do *Tivoli*. *Blanchard* oddzielił w tey mierze ieden ballon z flotty ſwoiey, z ktòrą do *Ameryki* chce popłynąć.— Ex-miniſter wewnętrzny *François z Neufchateau* napisał przy końcu urzędowania ſwego kſiążeczkę, uczącą ſposobu nayłatwieyszego czytania dzieci. Dzieło to zalecił w inſtrukcyi publiczney,—

Szuani zaczynaią ſię okazywac w okolicy *Angers.*—Rapport, który miniſter intereſſow zagranicznych dał przeczytać w taynym wydziale Rady 500. nie wyſtawia bardzo podchlebnego obrazu położenia naszego względem mocarſtw zagranicznych. W nieszczęściu (mowi ieden tuteyszy dziennik) mało ſię znayduie przyiacioł. Należałoby cały ten rapport, rownie iak zamiary Rzpltey ku ob cym mocarſtwom publicznie ogłoſić, aby odiąć powody do trwogi.— Przeciw temuż miniſtrowi powſtaie teraz wielu nieprzyiacioł. Zarzucaią mu, iż ieſt ex-szlachcicem, ex-biſkupem, ex-emigrantem, iż przez ſwoie negocyacye z Cesarzem wydał mu nazad 150. tyſięcy niewolnikow, iż dał wyiechać Krolowi *Sardyńſkiemu* i Xiążęciu *Toſkańſkiemu*, iż zapłacone ſummy od *Neapolu* za *Benewent* nie oddał do kaſſy publiczney, iż żądał od poſłow *Amerykańſkich* 300,000. liwrow za negocyacye, iż przekupiony złotem *Angielſkim* odłożył na czas dalszy wyprawę *Portugalſką*. iż naygorliwszych *Szwaycarow* dał zamordować, iż wszyſtkie Rzplte chciał zniszczyć, i wszyſtkich ſprzymierzeńcow od nas odrazić.— Miniſter ten wkrotce wyda pismo na uſprawiedliwienie ſię z takowych niepodobnych do prawdy zarzutow.

Profeſſor *Denzel* podał tuteyszemu inſtytutowi narodowemu opis iedney machiny hidrauliczney swego wynalazku. Inſtytut mianował Ob. *Boſſut, Perrier*, i *Levesque* aby byli przytomnemi doświadczeniu z tą machiną czynionemu na *Sekwanie*. Wynalazca przyięty tu z wielkim ſzacunkiem, zatrudnić ſię ma takze innemi machinami ſwego wynalazku.— Gwardyą Dyrektoryatu nazywaią teraz *Gardes Moulins.*— Poseł nasz w *Hollandyi* Ob. *Lombard* de *Langres* odwołany zoſtał iak mowią za to, między innemi, iż niechciał bydź przytomnym na obchodzie żałobnym odprawianym przez garnizon *Francuzki* z powodu przypadku pod *Raſtad*. Miniſter Policyi znioſł zupełnie kancelaryą maiącą dozor nad duchem publicznym i dziennikami.

Obywatel Wincenty *Lancetti* szef wydziału w miniſterium woiennym Rzpltey *Cisalpińſkiey*, oraz Ob. *Bernard Ambroſioni* członek wielkiey Rady, chroniąc ſię z *Medyolanu*, przybyli do *Paryża*.

Obywatel *Prudhomme* zapytuie ſię w ſwoim Dzienniku przez kogo będzie zapłacona pożyczka ſtu millionow? i odpowiada, iż przez tych, ktòrzy ſię ſtali oney powodem; to ieſt przez dawny Dyrektoryat, przez złodzieiow Rzpltey, przez liwrantow, ktòrzy niczego nie doſtawiali, przez przekupniow ſkarbowych etc. Dokogo (dodaie) nalażą obszerne włości, i letnie mieszkania, które przyozdabiaią ziemię Rzpltey. Dawnych Xiążąt i Panow zabrali mieysca nowi Xiążęta. Są to bywsi Rządcy, ich wspolnicy, ich podchlebcy, ich krewni, ich nałożnice. Koſztowne meble, wspaniałe ekwipaże; rzadkie i wyborne wina, publiczne i prywatne ſkarby, wszyſtko ſtało ſię ich zdobyczą. Adwokat *Treilhard* ieſt teraznieyszym właścicielem okazałego domu wieyſkiego *d'Iſſi*, w którym Xiężna *Infantado* zgromadziła całą wspaniałość kunſztow, i delikatność naywytwornieyszego ſybaryzmu. Adwokat *Merlin de Douai* chcąc nabyć maiętności *Praslin*, wzywa do ſiebie bywszego Xcia tego imienia „ Dowiaduię ſię, rzecze do niego, iż WPan ſprzedaiesz ſwoią maiętność *Praslin*, chciałbym iey nabyć, ſpodziewam ſię iż mi w tym nieodmowisz pierwszeńſtwa. *Praslin* ſtanął pomięszany i drżący w obecności naywyższego *Baſtyliow* ſzafarza, w obecności człowieka maiącego w ſwoich rękach deportacyą, wolność, życie wszyſtkich *Francuzow*, człowieka, ktòry ułożył liſtę podeyrzanych, ktòry urządził trybunały rewolucyine i kommiſſye woienne, ktòry koleyno rewolucyoniſta i moderator, lecz zawsze z partyi zwycięzcow, naznaczył wszyſtkie epoki rewolucyi poſtępkami ſwoiey ſrogości i nienawiści. *Praslin* zaiąkaiąc ſię rzecze, Obywatelu Dyrektorze, nigdy niemyślałem mey maiętności ſprzedać, lecz gdy ci ſię to może ſpodobać, niczego dla ciebie żałować nie będę.„ Y *Merlin miał podłość* przyimować ofiarę, ktòrą winien był iedynie ſamemu poſtrachowi iaki we wszyſtkich imie iego wrażało. Guſt tych Dyrektorow tak był wytworny, iż trzeba mu było takich w winach i innych trunkach wymyſłow, iakie przyſpieszaią zgrzybiałość wieku. Nic już w tym rodzaiu nie zoſtawało do wyproźnienia, jak tylko piwnica bywszego Xcia *de Nivernois*, o ktorą ſię dopominała iego corka umyślnie przybyła z *Turynu*, gdzie zamięszkała przed rokiem 1789. co zapisanie iey w liſtę emigrantow czyniło nie prawym. Lecz ta nieprawność podawała naszym Dyrektorom pozorny ſposob przywłaszczenia ſobie win upragnionych. Groźby zamknęły iey uſta; przelękniona zaboyſtwem ſwego męża, ucieka, a piwnica przysądzona ieſt wszechwładnym łykaczom. Temi winami jak mowią, *Treilhard* rozweselał ſwoie ſłodkie wieczory etc.

Dziennik *le Pere Duchesne* od kilku dni zaczął wychodzić, i nigdy z większym niebył pisany zapałem.

Kleynoty korony Krola *Sardyńſkiego* wynoszące przeſzło do dwoch milionow, w inwentarzu ułożonym i podpisanym przez OOb. *Amelot i Eimar*, były tylko ſzacowane 150. tyſięcy frankow. Ciż obywatele nie przypuścili za świadkow tey taxy żadnego członka tymczasowego rządu, ani żadnego *Piemontczyka*.

Teofil *Mandar* znany z ſwoiego dzieła o *Teoryi Insurrekcyow*, oſkarza przed ſprawiedliwoscią Narodową *Szkodliwe wygnanie 40 tyſięcy osob tymczaſowo wymazanych z liſty w roku* 6. i zapewnia, iż ten artykuł Prawa 13 Fructidor wyprowadził z kraiu Rzpltey ſummę 180. millionow, i zatłumił ducha publicznego. Teofil *Mandar* donosi w czaſie ſwego przez cztery mieſiące w *Bazylei* bawienia, iż zebrał niezmierną liczbę dowodow okazuiących despotyzm oſtatnich naszych tyranow, ich niepohamowane łupieztwa, i ułożony zamiar poddania *Helwecyi*. Nakoniec *Mandar* obiecuie nam podać wielkie i nayprzydatnieysze do użycia ſposoby, ażeby ziemia wolności wypaliła i pożarła aż do korzenia wszyſtkie uciſku odnogi.

Nie można sobie wyſtawić oburzenia i gniewu, iakim waleczni *Helwetowie* byli zapalonemi, gdy ſię dowiedzieli, iż *Rewbel* wzywa ich świadectwa na oczyszczenie *Rapinata*. Przesyłaią nam ze wszyſtkich ſtron dosadne liſty, w których ten zdzierczy agent, i z iego poplecznikiem na oſtatnie zaſługuie katusze. *Helwetowie* iak nayuſilniey upraszaią, o uroczyſte tych liſtow ogłoszenie, iak gdyby mniemanie publiczne mogło ſię na moment omylić na uſprawiedliwieniu *Rewbela*, iak gdyby pochwała przez takiego człowieka dana nie była owszem dowodem przeciwko iego godnemu ſzwagrowi; iak gdyby imiona *Rapinat*, *Forfait* iego ſekretarza, i *Grugeon* iego adjutanta nie były przeznaczonemi za wieczne przyſłowie oznaczaiące wszyſtkie łotroſtwa i niegodziwości (*Prudhomme.*)

Rada ſtarszych potwierdziła rezolucyą nadaiącą amneſtyą dezerterom wewnątrz kraiu, oraz drugą Rezolucyą organizacyi Prawa nakazuiącego zaciąg konſkrypcyinych w rozmaitych klaſſach.

Nieuſtanne Adreſſa przychodzą do Ciała Prawodawczego, żądaiące Aktu oſkarzenia przeciw *Merlinowi*, *Reveillerowi*, *Schererowi* etc. Wyznaczona zoſtała Kommiſſya do roztrząśnienia wspomnionych Adreſſow.

Wczoray bywszy Miniſter *Scherer* przyſłał do Rady 500. pismo względem operacyow Armij *Włoſkiey* pod kommendą jego. Powſzechne ſzemranie ſłyſzeć ſię dało po przeczytaniu liſtu. Zapytano ſię, czy ieszcze *Scherer* nie ieſt w więzieniu Opactwa, *Blin* zawołał, iż *Włochy* ſą świadkiem czynow jego, i żądał aby pismo Dyrektoryatowi odeſłane zoſtało, a razem przypomnianym mu było aresztowanie Generała. Co przyiętym zoſtało. — Ponieważ względem nałożonych niezmiernych taxow na kraie zdobyte, ieszcze rapport złożonym nie zoſtał, przeto wyznaczono w tym celu także oddzielną Kommiſſyą.

z Hagi dnia 9. Lipca.

Angielſkie okręty zawsze tu krążą przy brzegach naszych, z tego powodu będący tu w garnizonie ſtrzelcy *Francuzcy* muszą w nocy ſtraż nad brzegami odprawiać— Spodziewamy ſię tu wkrotce nowego poſła *Francuzkiego* Ob. *Fouchè z Nantes* i Generała *Kellermann*.

Od granic Auſtryackich dnia 3. Lipca.

Armia Generała *Moreau* ſkłada ſię z 35 do 40 tyſięcy ludzi, pomiędzy któremi wiele batallionow *Liguryiſkich* znayduie ſię.— F. M. *Suwarow* ktòry od ſwego monarchy nowy order i nowy regiment otrzymał, oświadczył względem użytych pod *Alexandryą* ſrzodkow, i zdarzonych tamże na dniu 20 wypadkow wielkie nieukontentowanie, i trzeba ſię ſpodziewać niektorych dymiſſyow.— W cyrkule *Szwabſkim* w rozmaitych lazaretach leży około 7 tyſięcy rannych naszych żołnierzy.

z Botzen dnia 4. Lipca.

Nowy korpus woyſk *Auſtryackich* ktory w tym momencie przechodzi przez *Tyrol* dla połączenia ſię z Armią *Włoſką*, ma w sobie około 25. tyſięcy ludzi. Jedna część tego korpusu przechodziła iuż tędy, to ieſt trzy bataliony *Terzi*, ieden batalion *Murai*, i ieden batalion *Preiſſa*, iutro oczekuiemy na regiment *Deutschmeiſter*, a poiutrze na regiment *Bannat*.

z Pragi dnia 5. Lipca.

Xiąże *Kurlandzki* przybył tu na dniu 1. t. m. z Xiężniczką dziedziczną, i ma mieszkać przez nieiaki czas w *Pradze*.

Xiąże Ferdynand *Würtemberg*, ktòry tu przybył na dniu 2. t. m., wyiechał zawczoray naprzeciw korpusowi *Roſſyiſkiemu*, ktorego pierwsza dywizya ſpodziewana ieſt na dzień 8. w tym mieście. Liſty z *Ołomuńca* donoszą, że 18. tyſięcy ludzi tego korpusu przechodziło przez to miaſto dnia 26. 28. Czerwca i 1. Lipca, inne kolumny miały przechodzić przez *Neuſtad*.

z Strazburga dnia 4. Lipca.

Korpus Woyſk *Francuzkich* w *Kehl*, ktory ieſt teraz mocny do 20. tyſięcy ludzi, attakował tego poranku *Auſtryakow*, a odparłszy ich ſorpoczty opasał *Offenburg*, wybił armatami bramy i zabrał cały garnizon wniewolę. Rozpoczęła ſię potym uporczywa bitwa za *Offenburgiem*, a nieprzyiaciel był przymuszony do cofnienia ſię. Tego dnia popołudniu nasze forpoczty znaydowały ſię w *Oberkirch*. Owocem tey bitwy było 1400. jeńcow, 20. sztuk armat, i wielka liczba bagażow.

Dnia 7, Lipca.

Dnia wczorayszego ſtoczona była bitwa przed *Kehl*, nasze woyſka zaiely na nowo *Attenheim* i *Offenburg*, i zabrały wniewolę 30 jeńcow z końmi.

Liſty z *Berny* pod d. 3. donoszą o potyczce na d. 2. od ſtrony *Altendorf* ztoczoney, G. *Maſſena* przebiega codziennie ſwoią linią, Prawe ſkrzydło pod kommendą G. *Lecourbe*, znacznie wzmocnione zoſtało. Wysypano także mocne ſzańce na obydwoch brzegach jeziora *Lucerny*.

z Koblentz dnia 7. Lipca.

Przeszło 4 tyſiące ludzi zatrudnia ſię dniem i nocą fortyfikacyami przed *Erenbreitſteinem*; dokończono już wiele redut, te nowe fortyfikacye będą wzmocnione kilku ſzeregami palisadow z rowami 15 ſtop ſzerokiemi.

Trzecie bataliony, do ktòrych przydano konſkrypcyinych, a ktòre wzięły nazwiſko batalionow garnizonowych, powrociły nazad do dawnych nazwiſk batalionow woiennych; domyślaią ſię, iż wielka ich część użyta będzie w polu, a w fortecach i miaſtach przez nowych konſkrypcyinych zaſtąpioną zoſtanie.

Od brzegow Renu dnia 10 Lipca.

W liście z głowney kwatery w *Tortonie* pod dniem 19. Czerwca donioſł Generał *Deſsolles* Generałowi *Perignon*, iż wszedł do *Tortony*. — Podług tychże ſamych wiadomości armia we *Włoszech* do 50. tyſięcy mocna, była w marszu przeciw nieprzyiacielowi.— W *Strazburgu* na dniu 8. Lipca miano pewną wiadomość, iż flotta *Francuzka* na dniu 24 Czerwca o godzinie 3. po południu widzianą była około *Genui*, i daleko licznieysza niż była na początku Czerwca, także pod *Genuą* widzianą. Ztąd wnoſić potrzeba, iż *Hiszpańſka* flotta znią ſię połączyć muſiała.

Od brzegow Menu dnia 11. Lipca.

Dowiaduiemy ſię z *Ratyzbony*, że Baron *Buhler*, Miniſter *Roſſyiſki* opuścił dnia 6. tego mieſiąca to miaſto, dla powrocenia do *Munich* i obięcia tam na nowo ſwego urzędu. Ten powrot niezoſtawuie żadney wątpliwości o przywroceniu zupełney zgody między Gabinetem *Peterzburſkim* i Dworem *Palatyno-Bawarſkim*.

z Szaffuzy dnia 4. Lipca.

Na żądania G. *Hotze* i P. Roberta *Crafword* Miniſtra Pełnomocnego W. *Brytannii*, nasza izba Administracyina wydała na dniu 1 t. m. Proklamacyą w ktòrey wyraża, iż *Anglia* bierze na ſwoy żołd wszyſtkich *Szwaycarow*, ktòrzy zechcą zebrać ſię w korpusy i przyłączyć ſię do ſprzymierzonych przeciwko *Francyi*, każdy człowiek odbierze na dzień chleb i 12 graycarow. Zaprasza mieszkańcow innych kantonow, ażeby naśladowali przykład mieſzkańcow kantonu *Glaris*, ktòry dobrowolnie przyſtawił 400 ludzi, i ażeby zbroyną ręką przyłożyli ſię do oswobodzenia ſwoiey Oyczyzny dla zachowania ſwo-

iey niepodległości i praw ktorych przez 300 lat używali. Wyſtawia oraz to wszyſtko co tylko Cesarz Jmć i Arcy-Xiąże *Karol* świeżo w tym celu uczynili, wyſtawia niezmierną przychylność i przyiaźń iaką *Anglia* nieprzeſtawała od dwoch wiekow okazywać dla *Helwecyi*, nakoniec to czego ſię wszyſtkie *Europeyſkie* Narody po *Szwaycarach* ſpodziewaią.

z Berny dnia 1. Lipca.

Generał *Maſſena* przeſtał nieco poſiłkow do korpusu zaymuiącego *Walezyą*. G. *Ruby* który przez nieiaki czas miał kommendę w *Bernie*, wyiechał ztąd do okolic *Morat*, gdzie ma osobny korpus organizować. Przybyli tu dway nowi naſi Dyrektorowie *Secretan* i *Savari*, ich inſtallacya ma naſtąpić dnia iutrzeyszego.

Dnia 2. Lipca.— Mowią o ſtoczzoney bitwie w okolicach *Zug* na dniu 27 Czerwca, lecz ſzczeguły iey ieſzcze nam nie ſą wiadome. Od ſtrony *Zurich Francuzi* pomykaią ſwoie patrole aż do *Sibl*, dla czego częſte między forpocztami zachodzą utarczki.

W *Walezyi* zupełna panuie ſpokoyność. Oprocz obozu w *Sierre* ma bydź wkrotce inny wytknięty w niżſzey *Walezyi*.

Wielu z naszych Prawodawcow okazuią iawnie ſwoie nieukontentowanie z tego, iż Ob. *Ochs* nie ieſt ieszcze do więzienia wzięty. Zapewniaią, iż znayduią ſię dowody któreby doſtatecznie tę ſurowość uſprawiedliwiły. Oſkarżaią tego bywſzego Dyrektora, iż był przyczyną rozeyścia ſię woyſk *Szwaycarſkich* pozbawionych żywności i żołdu. Dziennik naſz urzędowy donoſi o tym iak naſtępuie.

Rozmaite ſą tłumaczenia względem powodow tak nagle żądaney przez Ob. *Ochs* dymiſſyi. Jedni mowią, iż to ſię ſtało na żądanie Dyrektoryatu *Francuzkiego*, lecz zapominaią, iż *Rewbel* nie ieſt iuż w Dyrektoryacie, i że teraźnieyſi Rządcy Rzpltey *Francuzkiey* nie zaczynaliby od naruszenia niepodległości *Helweckiey*. Podług innych Ob. *Ochs* uczynił to dobrowolnie w nadziei naprawienia ſwo iego błędu popełnionego w Czerwcu 1798, i dla poiednania z rządem ludzi ktorymby ſię niepodobało iego zaſiadanie w Dyrektoryacie. Lecz znaiący Ob. *Ochs* wiedzą, iż założył ſwoie mięszkanie w pałacu *Erlach*, ażeby panował iak *Statuder*, nie ażeby z niego wyszedł iak odprawiony. [illegible] Ob. [illegible] miał ſobie nagle podany wybór, albo iak nayrychleyſzy dymiſſyi, albo oſkarżenia.

Na ſeſſyi wielkiey naszey Rady d. 26 czytane było poselſtwo Dyrektoryatu względem ſtanu *Helwecyi*, w którym wyſtawiony ieſt niedoſtatek ſkarbu, iż potrzeba przedſiewziąść ſilne środki, które zapewne nazwane będą Rewolucyinemi, lecz ktore ratunek Oyczyzny czyni nieuchronnemi. Powinniśmy nayprzod czynić wszelkie uſiłowania (wyraża daley) ażeby dopełnić liczbę woyſka, i doſtarczyć potrzebom naszych obrońcow. Opoźnienia w ſyſtemacie ſkarbowym czynione, ſprawiły okropne ſkutki, ponieważ potrzeba go było dopełnić w tym czaſie gdy zamiary złych ludzi doszedłszy do ſwoiey doyrzałości, tym bardziey pomnażały opor i tym większą kosztow ſkazywały potrzebę.— Atoli Narod *Helwecki* nie ieſt do oſtatniey przyprowadzony niemocy. Poſiada ón ieszcze doſtateczne źrzodła, ale ſamoiſtość i ſkępſtwo iednych, a nienawiść ku wielkim sposobom i oboiętność wszyſtkich, przeſzkadzaią onych użyciu. Samoiſtni i niechętni wszyſtkich klaſſow ludzie powinni wiedzieć, iż nie ma dla nich zbawienia, iak tylko w ſłużeniu Rzpltey. Doświadczamy teraz, iż *niemasz woyſka bez ſkarbu.*—Zywności są na kilka mieſięcy zapewnione przez Magazyny ktore ſię ieszcze utrzymuią, i przez te, które *Francuzi* dla ſwoich woyſk maią założyć, oraz przez Artykuł handlowego Traktatu, ktory w każdym czaſie pozwala wyprowadzać z *Francyi* 200 tyſięcy cetnarow zboża. Podwoymy tylko uſiłowania, ażeby przeszkodzić zagarnieniu reszty naszego kraiu. Zgromadźmy ze wſzyſtkich ſtron oręże, ammunicye i żołnierzy. Użyimy źrzodeł kraiowych niezważaiąc na prożne boiaźni. W ſamym tylko woyſku ma być teraz złożona nadzieia Oyczyzny, a na doprowadzenie onego do ſwey liczby i opatrzenie potrzeb jego, całe nasze łożyć winniśmy ſtarania.

Wyiazd Ob. *Ochs* ſprawił wielkie tu wrażenie. Nie było tego człowieka, ktoryby nie był kontent z odjazdu jego. *Laharpe* teraznieyszy Prezydent Dyrektoryatu otrzymał niedawno liſt od Dyrektora *Sieyes*, w ktorym tenże zaręcza mu opiekę dla *Szwaycaryi*, wzmocnienie Armiow, utrzymanie Rzpltey *Helweckiey*, zakończenie bezprawiow dotąd popełnianych przez chciwych ludzi etc. z życzeniem aby odtąd zapomniano o zaszłych ſmutnych wypadkach. W liście tym miał pisać także względem Ob. *Ochs*, i to ſprawiło, iż podał swoią dymiſſyą. Jeſt ón bardzo kompromittowanym w korrespondencyi z bywſzym Dyrektoryatem utrzymywaney.— Powszechne okrzyki radości naſtąpiły po przeczytaney jego dymiſſyi. Deputowany *Kuhn* zawołał: Zezwalam na tę dymiſſyą nie z nienawiści ku niemu, lecz dla tego, iż zapomnieć nie mogę tego człowieka, ktory na dniu 18. Czerwca roku przeſzłego przy aſſyſtencyi bagnetow wszedł do Dyrektoryatu, i tyle nieszczęścia dla kraiu ſprawił. Wielu żądało, aby Ob. *Ochs* rachunek zdał z urzędowania ſwego.

Generał *Maſſena* odebrał w poſiłkach 9. brygad i iedną puł brygadę, oczekuie ieszcze na 6. innych, co wyniſie 45. tyſięcy woyſka. Głowna kwatera *Szwaycarow* ieſt w *Arau*, Francuzka zaś w *Lenzburg*.

z Zurich dnia 3. Lipca.

Pan *Wikham*, Miniſter *Angielſki* przy związkach *Helweckich*, przybył tu z *Londynu*.

Podług Rezolucyi naszego rządu tymczasowego, woyſko prowincyonalne Kantonu *Zurich*, ma być poſtanowione.

Odciągniony z niego batalion, natychmiaſt będzie użytym do obrony oyczyzny i zabespieczenia granic. Rozpoczęte także rekrutowanie bywszego Regimentu *Szwaycarſkiego Bachmana*.

z Neapolu dnia 30. Maja.

Zapał Republikantſki zaczyna ſię tu okazywać aż do oſtatniey klaſſy ludu. Wielka liczba Obywatelow uczęszcza do wielkiego Towarzyſtwa, inni zaś do Towatrzyſtw Patryotycznych. Dnia dziſieyſzego w Towarzyſtwie Patryotycznym rozpoczęto konſkrypcyą na 6. tyſięcy ludzi przeznaczonych przeciwko *Pulij* i *Kalabryi*. Doradzano także konſkrypcyą dla doſtarczenia potrzebom armij. Ten ktory uczynił ten wnioſek, dał z ſiebie pierwszy przykład ſkładaiąc w ofierze 600. dukatow. Na teyże ſeſſyi poſtanowiono zanieść do Kommiſſyi Prawodawczey oſkarżenie [illegible] *Pignatelli*, *Doria* i *Bruno*. Akt oſkarżenia podpisany był przez wielką liczbę Patryotow. Te trzy Członki miały ſławę z niezaprzeczoney cnoty a nawet z Patryotyzmu, lecz pada na nich nagana, iż nie są dosyć czynnemi, i niemaią tyle zapału, ile wymagaią ważnieysze okoliczności.

Między naszemi Generałami zachodzą nieiakie zakłocenia. *Federici* ktory udał ſię do *Pulii*, wyiechał ztamtąd dla oſkarzenia Ob. *Matera*, który z równą zawsze pomyślnością ſwoie czynności odbywa, opanował *Benewent* zbuntowany przeciwko *Francuzom*, i działa wspolnie z Generałem *Spino* dla uśmierzenia buntownikow w *Sanſeverino* i *Montereſſo*.

Anglicy opuścili wyspy *Ischia* i *Procida*, a flotylla *Neapolitańſka* ogołociła z masztow iednę fregatę i nadpsuła kilka innych ſtatkow woiennych *Angielſkich* które ſię znaydowały przed temi wyspami.

z Liworny dnia 22. Czerwca.

Dnia wczorayſzego wszedł do naszego pórtu ieden ſtatek *Raguzańſki* z *Malty* w 22. dniach, a z *Cagliary* w 11. dniach przybyły. Kapitan jego zeznał, iż *Malta* ieſt opatrzona w żywność, i że w iey porcie znaydowały ſię trzy okręty liniowe i pięć fregat *Francuzkich* gotowych do wypłynienia.

Woyſka ktore są w *Porto Ferrajo* czynią przygotowania na nowe rozpoczęcia oblężenia *Longony*.

z Pawij dnia 28. Czerwca.

Dokładne ſzczeguły o obrotach Armij Generała *Moreau* ſą naſtępuiące: „*Moreau* uwiadomiony iż Armia Generał *Macdonald* (z którą na moment nie przeſtał mieć kommunikacyi przez territorium *Genueńſkie*) poſtępowała naprzod ze wſzyſtkich ſtron, wyszedł dnia 20. z *Novi* ku *Tortonie* dla wspierania tey Armij. W tym celu attakował Generała *Bellegarde* w jego ſtanowiſku między *Alexandryą* i *Novi*. Korpus tego Generała do ktorego ſię przyłączyły woyſka oblegaiące *Tortonę*, niemogąc ſię oprzeć przewyższaiącey nieprzyiaciela liczbie, cofnął ſię do *St Giuliano* między *Tortoną* i *Alezandryą*. Nieprzyiaciel wſzedł potym do *Tortony*, a ztamtąd aż do *Voghera*; natychmiaſt Patryoci tamteysi zaszczepili drzewo wolności, a niektóre familie uwiadomione o zbliżaniu ſię *Francuzow*, uciekły. Tym czasem General *Bellegarde* wzmocniony korpusem Generała *Kaim* przybyłym z *Turynu*, wſtrzymał nieprzyiaciela, ktory znowu dnia 25. przypuścił ſilny attak, lecz był odpartym z ſtratą 3. tyſięcy ludzi. Po czym *Moreau* ſkupił ſwoie ſiły w okolicach *Gavi*, a *Auſtryacy* powrocili do *Voghera*.

Wiadomość o Karonadach.

Cała *Francya* wymierzone ma teraz oczy na flottę *Breſteńſką*. Wſzyſcy maią nadzieię, iż flotta zniszczy korzyści Mocarſtw ſprzymierzonych we *Włoszech*, a przynaymniey ie przytłumi. Opanuie porty *Sycyliyſkie*, uwolni *Maltę*, przywroci kommunikacyą z *Egiptem*. Wszyscy są przekonani, iż nie tylko małe i rozproſzone eſkadry *Roſſyiſko-Turecko-Angielſkie* bez trudow zabierze, lecz nawet wyſłane przeciw niey flotty ſkołata i zniszczy. Te nadzieie ſą wynioſłe, gruntuią ſię iednak nie tylko na potędze wypłynioney flotty, lecz także na 150. *Karonadach*, ktore z sobą wzieła i nowo wynalezione działa niezmierney ſiły niszczącey. *Karonady* ieſt to rodzay haubic rozmaitey wielkości. Mnieysze *np.* od 6. funtow, ſą tak lekkie, iż iedna z nich ze wſzyſtkiemi ſwoiemi rekwizytami może być łatwo na drągach przez dwoch ludzi noszona, ktorzy ieszcze procz tego potrafią flinty na ramieniu ſwoim zachować. Naywiększe nie maią wagi więcey od 24. funtowey armaty, a noszą kulę cetnarową na rozciągłość więcey iak ćwierć mili. Wynalazcą tych dział był nieiaki *Millar* Angielczyk. Wielu było za i przeciw temu wynalazkowi w *Anglij*, tak dalece, iż ten nakoniec upadł, lecz wnoſić nalezy, iż z wynalazku tego *Francuzi* korzyſtaiąc, wysoko wydoſkonalić go muſieli.

OBWIESZCZENIE

Kommiſſya wspólna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Ceſarſkie i Królewſko-Pruſki do upadłych ſześciu Bankow to ieſt UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schulca*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiego* i Jana Dawida *Heyzlera* wyznaczona.

Wam poſiadaczowi Wexlow dwoch *Tepperowſkich* pod dniem 1. i 2. Junij 1792. datowanych na ſummę Czer: Złł: 4000. wydanych w Protokule Legitimorum pod Nrem 271. w imieniu W. Staniſława *Jorſkiego* likwidowanych, tudzież Wierzycielom, Adminiſtratorom i Prokuratowi Maſſy po *Teperowſkiey* nakazuie, abyście w Sądzie teyże Kommiſſyi w tenczas gdy ſprawa z ſtrony Maſſy po [illegible] przeciwko Wam do ſądzenia przypadnie, osobiecie i zawiſle ſtawili ſię na popieranie W. Staniſława *Gorſkiego*, niegdy Felixa *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego Warszawſkiego ſyna Powoda, który ſtosuiąc ſię do Rezolucyi Kommiſſyi pod dniem 10. Lipca Roku teraznieyszego zaszłey areszt na ſummę powyższą i wexle determinuiącey popieraiąc tenże areszt z Powodow poniższych pozywa Was do widzenia i przyſłuchania ſię złożenie Wexlow tychże jednego na Czer: Złł: 2200. drugiego na Czer: Złł: 1800. w Xięgach Bankowych po *Tepperowſkich* na imie i pod tytułem conto W. *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego zapiſanych, a w Protokule likwidacyi w imieniu W. Staniſława *Gorſkiego* likwidowanych nakazać, po których złożeniu, tak z przyczyny początkowego onych właściciela Sędziego *Gorſkiego*, a Powoda Oyca zaszłey śmierci i utonionych papierow, jako też formowaney do Powoda, jako jego ſyna o jakowyś dług akcyi, własność tychże wexlow, i pretensyą Maſſy za złożeniem dowodow rozpoznać, Summę Czer: Złł: 217. fl: 9. Jeżeli w całości lub w części Maſſie *Teperowſkiey* należeć ſię okaże, jako pod jednym conto zapisaną do Właściciela Wexlow powyższych ſposobem kompensaty zregulować, i własność Wexlow i ſumm Powodowi przysądziwszy one powrocić, i to co Prawo i ſprawiedliwość wymagać będzie poſtanowić.— *Dan w Warszawie Dnia 12. Lipca 1799. Roku.*

(L. S.) *T. Wędrychowſki. S. K. B. Regent.* mpr.

DONIESIENIA.

Franciszek Daniel *Auffschlag* Obywatel i Kupiec Miaſta Warszawy, który handel ſwoy korzenny *en Gros* do tego momentu w domie Jarzewiczowſkim przy ulicy Miodowey czyli inaczey Kapucyńſka zwaney, miał, iż teraz tenże ſam handel tak rożnych korzeni, materyałów, iako też wszelkich trunkow, *en Gros* i w częściach do przedania maiący, przenioſł do tego domu, w którym niegdy Staniſław *Rafałowicz* handel ſwoy miał, to ieſt do domu w Starym Mieście Nro 42. ſytuowanego; rekomenduie ſię przytym dalſzym łaſkawym względom Prześwietney Publiczności z tym oświadczeniem, iż za mierną cenę ſłużyć każdemu materyałami handlu ſwego zapewnia.—*w Warſzawie dnia 18. Lipca 1799.*

Browar ze wſzyſtkiemi rekwizytami do niego należącemi, tudzież przyległemi mu ſtayniami, wozowniami, ſzpichrzem, ogrodem owocowym, i pomieszkaniem, ſytuowany bliſko zdroiu publicznego Nro 196 [illegible] ulicy Spadek ieſt do zaarędowania od S. Michała roku teraznieyszego. Życzący ſobie naiąć tenże Browar, udać ſię ma do kamienicy Gidelſkich Nro 252. na ulicy Freta przy Kościele Dominikanow ſtoiący.